WYROK TRYBUNAŁU (pierwsza izba)
z dnia 14 września 2006 r. *

W sprawie C-496/04

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 234 WE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez College van Beroep voor het bedrijfsleven (Niderlandy) postanowieniem z dnia 26 listopada 2004 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 1 grudnia 2004 r., w postępowaniu:

J. Slob

przeciwko

Productschap Zuivel,

TRYBUNAŁ (pierwsza izba),

w składzie: P. Jann, prezes izby, N. Colneric (sprawozdawca), J.N. Cunha Rodrigues, M. Ilešič i E. Levits, sędziowie,

rzecznik generalny: E. Sharpston,
sekretarz: L. Hewlett,

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 12 stycznia 2006 r.,

* Język postępowania: niederlandzki.

rozważywszy uwagi przedstawione:

— w imieniu J. Sloba przez G. van der Wala i H.S.J. Albersa, advocaten,

— w imieniu rządu niderlandzkiego przez H.G. Sevenster i C.A.H.M. ten Dam, działające w charakterze pełnomocników,

— w imieniu Komisji Wspólnot Europejskich przez T. van Rijna, działającego w charakterze pełnomocnika,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 22 czerwca 2006 r.,

wydaje następujący

Wyrok

1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 7 ust. 1 zdanie pierwsze i art. 7 ust. 3 rozporządzenia Komisji (EWG) nr 536/93 z dnia 9 marca 1993 r. ustalającego szczegółowe zasady stosowania opłaty dodatkowej w sektorze mleka i przetworów mlecznych (Dz.U. L 57, str. 12).

2 Wniosek ten został przedstawiony w ramach sporu pomiędzy J. Slobem, producentem mleka, a Productschap Zuivel (zwanym dalej „Productschap") w przedmiocie opłaty dodatkowej, którą nałożono na zainteresowanego.

Ramy prawne

Uregulowania wspólnotowe

3 Rozporządzenie Rady (EWG) nr 3950/92 z dnia 28 grudnia 1992 r. ustanawiające opłatę dodatkową w sektorze mleka i przetworów mlecznych (Dz.U. L 405, str. 1) przedłużyło na siedem nowych kolejnych okresów dwunastomiesięcznych, począwszy od 1 kwietnia 1993 r., system dodatkowej opłaty od mleka wprowadzony rozporządzeniem Rady (EWG) nr 856/84 z dnia 31 marca 1984 r. zmieniającym rozporządzenie (EWG) nr 804/68 w sprawie wspólnej organizacji rynku mleka i przetworów mlecznych (Dz.U. L 90, str. 10).

4 Zgodnie z motywem szóstym rozporządzenia nr 3950/92 w przypadku przekroczenia ilości całkowitych przyznanych państwu członkowskiemu „producenci, którzy przyczynili się do tej nadwyżki, będą musieli uiścić opłatę" [tłumaczenie nieoficjalne, podobnie jak wszystkie cytaty z tego rozporządzenia poniżej].

5 Artykuł 2 ust. 1 rozporządzenia nr 3950/92 stanowi:

„Opłata jest należna od wszystkich ilości mleka lub ekwiwalentu mleka sprzedawanych w ciągu dwunastomiesięcznego okresu, o którym mowa, przewyższających ilość wymienioną w art. 3. Jest ona rozłożona pomiędzy producentów, którzy przyczynili się do nadwyżki.

[...]".

6 Zgodnie z art. 9 lit. c) i h) w rozumieniu wspomnianego rozporządzenia:

„c) »producent« oznacza osobę fizyczną lub prawną bądź grupę osób fizycznych lub prawnych, prowadzących gospodarstwo rolne w obrębie terytorium geograficznego Wspólnoty:

— które sprzedają mleko lub inne przetwory mleczne bezpośrednio konsumentowi

lub

— zaopatrują skupujących;

[...]

h) »mleko lub ekwiwalent mleka sprzedawanego bezpośrednio do spożycia« oznacza mleko lub przetwory mleczne przeliczone na ekwiwalent mleka, sprzedawane lub przekazywane bezpłatnie z pominięciem przedsiębiorstwa zajmującego się obróbką lub przetwarzaniem mleka lub innych przetworów mlecznych".

7 Zgodnie z motywem drugim rozporządzenia nr 536/93 przepisy tego rozporządzenia dotyczą w szczególności „zasad kontroli pozwalającej na weryfikację prawidłowości poboru opłaty" [tłumaczenie nieoficjalne, podobnie jak wszystkie cytaty z tego rozporządzenia poniżej].

8 Zgodnie z motywem ósmym tego rozporządzenia:

„[...] państwa członkowskie powinny dysponować odpowiednimi środkami kontroli tego, czy i w jakim zakresie opłata została pobrana zgodnie z obowiązującymi przepisami. Kontrola taka powinna obejmować co najmniej pewną liczbę operacji, które należy dokładnie określić".

9 Artykuł 1 rozporządzenia nr 536/93 ma brzmienie następujące:

„Do celów obliczenia opłaty dodatkowej wprowadzonej rozporządzeniem (EWG) nr 3950/92:

1) »ilość mleka lub ekwiwalentu mleka wprowadzonego do obrotu« w rozumieniu art. 2 ust. 1 tego rozporządzenia oznacza łączną ilość mleka lub ekwiwalentu mleka w danym państwie członkowskim, opuszczającą jakiekolwiek gospodarstwo usytuowane na terytorium tego państwa członkowskiego.

[...]

2) należy stosować następującą formułę równoważności:

[...]

— 1 kg masła = 22,5 kg mleka.

[...]".

10 Artykuł 4 ust. 1 rozporządzenia nr 536/93 przewiduje:

„W przypadku sprzedaży bezpośredniej na koniec każdego z okresów, określonych w art. 1 rozporządzenia (EWG) nr 3950/92, producenci przygotowują zestawienie, w podziale na poszczególne przetwory, ilości mleka lub innych przetworów mlecznych sprzedanych bezpośrednio do konsumpcji lub hurtowni, zakładów przetwórczych lub jednostek handlu detalicznego.

[...]".

11 Artykuł 7 ust. 1 i 3 rozporządzenia nr 536/93 stanowi:

„1. Państwa członkowskie przyjmują wszelkie środki kontroli niezbędne do zapewnienia poboru opłaty od ilości mleka i ekwiwalentów mleka wprowadzanego do obrotu ponad ilości określone w art. 3 rozporządzenia (EWG) nr 3950/92. W tym celu:

[...]

f) producenci posiadający ilość referencyjną dla sprzedaży bezpośredniej zachowują do wglądu właściwego organu danego państwa członkowskiego, przez okres przynajmniej trzech lat od końca roku sporządzenia dokumentów, zapisy ewidencji towarowej prowadzone dla okresów dwunastomiesięcznych, podające szczegółowe informacje, w rozbiciu na poszczególne miesiące i poszczególne przetwory, dotyczące ilości mleka lub przetworów mlecznych sprzedanych bezpośrednio do konsumpcji lub hurtowniom, zakładom przetwórczym lub jednostkom handlu detalicznego, razem z rejestrami inwentarza utrzymywanego w danym gospodarstwie i wykorzystywanego do produkcji mleka, zgodnie z art. 4 ust. 1 dyrektywy Rady 92/102 [...] oraz innych dokumentów umożliwiających weryfikację ewidencji towarowej.

[...]

3. Państwa członkowskie sprawdzają prawidłowość księgowania ilości mleka i ekwiwalentów mleka wprowadzanych do obrotu, dokonując w tym celu kontroli transportu mleka podczas odbioru z gospodarstw oraz w szczególności następujących kontroli na miejscu:

[...]

b) u producenta posiadającego ilość referencyjną dla sprzedaży bezpośredniej — kontroli prawidłowości zestawienia, o którym mowa w art. 4 ust. 1, oraz ewidencji towarowej, o której mowa w ust. 1 lit. f).

[...]".

12 Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1392/2001 z dnia 9 lipca 2001 r. ustanawiające szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (EWG) nr 3950/92 (Dz.U. L 187, str. 19) zastąpiło z dniem 31 marca 2002 r. rozporządzenie nr 536/93. Artykuł 6 ust. 1 akapit pierwszy tego rozporządzenia ma brzmienie identyczne z art. 4 ust. 1 akapit pierwszy rozporządzenia nr 536/93.

13 Artykuł 6 ust. 2 akapit drugi rozporządzenia nr 1392/2001 stanowi:

„Państwo członkowskie może zobowiązać producentów z referencyjnymi ilościami do sprzedaży bezpośredniej do złożenia deklaracji, że w danym okresie w ogóle nie sprzedali mleka, o ile sytuacja taka miała miejsce".

Uregulowania krajowe

14 Rozporządzenie z 1993 r. w sprawie opłaty dodatkowej (Regeling superheffing 1993, *Nederlandse Staatscourant* 1993 r., nr 60, str. 18, zwane dalej „Regeling superheffing") wprowadziło w Niderlandach system opłaty dodatkowej od mleka.

15 Artykuł 4 Regeling superheffing przewiduje:

„1. Producent jest zobowiązany do wniesienia opłaty z tytułu ilości mleka lub ekwiwalentu mleka sprzedanego bezpośrednio do konsumpcji, która przekracza jego ilość referencyjną dla sprzedaży bezpośredniej.

[...]".

16 Artykuł 29 Regeling superheffing stanowi:

„1. Producent, o którym mowa w art. 4, składa w Productschap, zgodnie z art. 4 rozporządzenia (EWG) nr 536/93 i zgodnie z zasadami ustanowionymi w tym celu przez Productschap, deklarację ilości mleka lub innych przetworów mlecznych, które dostarczył bezpośrednio do konsumpcji [...] w ostatnim okresie opłaty, z wyszczególnieniem danych przetworów.

[...]".

17 Artykuł 31 Regeling superheffing stanowi:

„1. Producent [...], który jest lub może być zobowiązany do wniesienia opłaty na podstawie art. [...] 4 jest zobowiązany do prowadzenia księgowości zgodnie z art. 7 rozporządzenia (EWG) nr 536/93 oraz zasadami określonymi przez Productschap.

2. Productschap może ustalić z urzędu ilość dostarczoną, jeżeli obowiązki nałożone w ust. 1 oraz w art. 27 ust. 2 i art. 29 ust. 1 nie są przestrzegane lub zdaniem Productschap nie są wypełnione wystarczająco".

18 Artykuł 11 ust. 1 rozporządzenia wykonawczego z 1994 r. do rozporządzenia w sprawie opłaty dodatkowej (Zuivelverordening 1994, Uitvoering regeling superheffing, PBO-blad 1994 r., str. 26, zwanego dalej „Zuivelverordening") ma brzmienie następujące:

„Producent jest zobowiązany do prowadzenia wszelkich zapisów dotyczących jego przedsiębiorstwa lub gospodarstwa, pozwalających w każdym momencie produkcji na identyfikację stanu i ilości mleka poddanego obróbce lub przetworzonego, które otrzymał i dostarczył, a także związanych z tym danych finansowych oraz do przechowywania tych zapisów i danych co najmniej przez 3 lata".

Postępowanie przed sądem krajowym i pytania prejudycjalne

19 J. Slob jest producentem mleka. Podczas kontroli jego gospodarstwa w grudniu 1997 r. stwierdzono dla okresu opłaty 1996/1997 różnicę, wynoszącą około 250 000 kg mleka, między zdolnością produkcyjną określoną na podstawie liczby krów mlecznych posiadanych przez J. Sloba a produkcją sprzedaną bezpośrednio, zadeklarowaną przez niego wobec Productschap.

20 J. Slob oświadczył, że wspomnianą ilość 250 000 kg mleka przetworzył na masło w trakcie procesu wytwarzania maślanki używanej do produkcji sera, a następnie wytworzone w ten sposób masło zniszczył natychmiast po wyprodukowaniu. Nie prowadził on żadnej ewidencji towarowej tej produkcji, ponieważ ewidencja taka była prowadzona wyłącznie dla sera otrzymywanego na końcu procesu.

21 Po ustaleniu z urzędu na podstawie art. 31 ust. 2 Regeling superheffing ilości mleka i innych przetworów mlecznych, dostarczonych przez J. Sloba bezpośrednio do konsumpcji w okresie opłaty 1996/1997, Productschap na podstawie art. 4 ust. 2 rozporządzenia nr 536/93 nakazał zainteresowanemu wniesienie opłaty dodatkowej w wysokości 180 976,77 NLG.

22 W następstwie złożenia odwołania przez J. Sloba, Productschap decyzją z dnia 4 kwietnia 2000 r. obniżył kwotę opłaty dodatkowej nałożonej na zainteresowanego. Niemniej zarzuty J. Sloba dotyczące wspomnianej różnicy uznał za bezzasadne. W decyzji tej stwierdził, że dla około 250 000 kg mleka nie prowadzono żadnej ewidencji. Productschap uznał, że J. Slob nie prowadził w okresie opłaty 1996/1997 prawidłowej i kompletnej księgowości dla produkcji, zapasów oraz dostaw mleka i przetworów mlecznych.

23 J. Slob wniósł do sądu odsyłającego skargę na decyzję z dnia 4 kwietnia 2000 r.

24 W wyroku z dnia 12 lutego 2004 r., w sprawie C-236/02 Slob, Rec. str. I-1861, Trybunał, do którego sąd ten zwrócił się w trybie prejudycjalnym, orzekł, że art. 7 ust. 1 zdanie pierwsze i lit. f) rozporządzenia nr 536/93 należy interpretować w ten

sposób, że wystarczy, aby ewidencja towarowa, którą obowiązany jest prowadzić producent, obejmowała jedynie ilość mleka lub sprzedanych przetworów mlecznych w rozbiciu na poszczególne miesiące i przetwory.

25 Trybunał nie wypowiedział się w kwestii ewentualnych uprawnień państw członkowskich do przyjęcia przepisów nakładających na producentów mających siedzibę na ich terytorium, obowiązki ewidencyjne wykraczające poza obowiązki wynikające z interpretowanego przepisu, ponieważ nie było to przedmiotem zadanego pytania prejudycjalnego (zob. ww. wyrok w sprawie Slob, pkt 30).

26 College van Beroep voor het bedrijfsleven ponownie zwrócił się do Trybunału. Podnosi on, że we wspomnianym wyroku w sprawie Slob Trybunał nie odpowiedział na pytanie, czy na podstawie art. 7 ust. 1 zdanie pierwsze i art. 7 ust. 3 rozporządzenia nr 536/93 państwu członkowskiemu przysługuje uprawnienie do nałożenia na producenta, obok obowiązku prowadzenia ewidencji towarowej zgodnie z art. 7 ust. 1 zdanie pierwsze i lit. f) tego rozporządzenia, również obowiązku przewidzianego w art. 11 ust. l Zuivelverordening, ponieważ pytanie to, które powstało w trakcie postępowania, nie zostało przez ten sąd zadane.

27 W konsekwencji College van Beroep voor het bedrijfsleven postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

„1) Czy art. 7 ust. 1 [zdanie pierwsze] i art. 7 ust. 3 rozporządzenia Komisji (EWG) nr 536/93 z dnia 9 marca 1993 r. ustalającego szczegółowe zasady stosowania opłaty dodatkowej w sektorze mleka i przetworów mlecznych należy interpretować w ten sposób, że przepis ten przyznaje państwom członkowskim uprawnienie do przyjęcia regulacji nakładającej na producentów mleka, mających siedzibę na ich terytorium, obowiązki księgowe wykraczające poza zakres obowiązków wynikających z art. 7 ust. 1 lit. f) tego rozporządzenia?

2) W przypadku odpowiedzi twierdzącej na pierwsze pytanie, czy w przypadku przepisu, na mocy którego producent jest zobowiązany do wykazywania w swojej księgowości ilości wyprodukowanego masła i jego wykorzystania, nawet jeżeli masło zostanie zniszczone lub przerobione na paszę, należy przyjąć, że przepis taki pozostaje w zakresie uznania pozostawionego państwu członkowskiemu?".

W przedmiocie wniosków złożonych przez J. Sloba po zamknięciu procedury ustnej

28 Pismem z dnia 14 lipca 2006 r., które wpłynęło do sekretariatu Trybunału w dniu 20 lipca 2006 r., J. Slob wniósł do Trybunału, tytułem żądania głównego, o umożliwienie mu przedstawienia uwag na piśmie dotyczących opinii rzecznika generalnego przedstawionej na rozprawie w dniu 22 czerwca 2006 r., ewentualnie o zarządzenie otwarcia procedury ustnej na nowo na podstawie art. 61 regulaminu lub o umożliwienie mu w inny sposób odpowiedzi na opinię rzecznika generalnego, aby zapewnić poszanowanie jego podstawowego prawa do kontradyktoryjności postępowania.

29 J. Slob utrzymuje, że opinia ta zawiera błędne argumenty, zarówno co do okoliczności faktycznych jak prawnych, których nie wskazuje jednak na tym etapie postępowania, by nie zakłócać jego prawidłowego przebiegu. Twierdzi on, że o ile regulamin nie przewiduje możliwości formułowania przez strony uwag na piśmie po przedstawieniu opinii rzecznika generalnego, o tyle nie wyklucza on też wprost takiej ewentualności.

30 Ze względów omówionych w pkt 3–16 postanowienia z dnia 4 lutego 2000 r. w sprawie C-17/98 Emesa Sugar (Rec. str. I-665), okoliczność, iż Statut i regulamin Trybunału nie przewidują możliwości przedstawiania przez strony uwag

w odpowiedzi na opinię rzecznika generalnego, nie narusza prawa jednostek do kontradyktoryjności postępowania wynikającego z art. 6 ust. 1 europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, podpisanej w Rzymie w dniu 4 listopada 1950 r., w interpretacji Europejskiego Trybunału Praw Człowieka.

31 Stąd należy oddalić wniosek o umożliwienie J. Slobowi przedstawienia uwag na piśmie w odpowiedzi na opinię rzecznika generalnego.

32 W związku z celem, któremu służy zasada kontradyktoryjności postępowania, jakim jest uniknięcie ulegania przez Trybunał wpływom argumentów, które nie były przedmiotem debaty między stronami, Trybunał może z urzędu lub na wniosek rzecznika generalnego, albo na wniosek stron, zarządzić zgodnie z art. 61 regulaminu otwarcie procedury ustnej na nowo, jeżeli uzna, że sprawa nie została dostatecznie wyjaśniona lub że winna ona zostać rozstrzygnięta na podstawie argumentu, który nie był przedmiotem debaty między stronami (zob. postanowienie z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie C-127/02 Waddenvereniging i Vogelbeschermingsvereniging, niepublikowane w Zbiorze, pkt 8; wyroki z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie C-470/00 P Parlament przeciwko Ripa di Meana i in., Rec. str. I-4167, pkt 33; z dnia 11 lipca 2006 r. w sprawie C-432/04 Komisja przeciwko Cresson, Zb.Orz. str. I-6387, pkt 50).

33 W niniejszym przypadku warunki te nie są spełnione.

34 Należy ponadto przypomnieć, że art. 234 WE ustanawia bezpośrednią współpracę między Trybunałem a sądami krajowymi w drodze postępowania niespornego, wszczynanego bez inicjatywy stron, w trakcie którego stronom tym umożliwia się jedynie przedstawienie swojego stanowiska (zob. podobnie wyrok z dnia 19 stycznia 1994 r. w sprawie C-364/92 SAT Fluggesellschaft, Rec. str. I-43, pkt 9).

35 W konsekwencji należy, po wysłuchaniu rzecznika generalnego, oddalić wniosek o otwarcie procedury ustnej na nowo.

36 W związku z powyższym drugi wniosek ewentualny również należy oddalić.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

W przedmiocie pierwszego pytania

37 Celem rozporządzenia nr 536/93 jest ustanowienie szczegółowych zasad stosowania opłaty dodatkowej w sektorze mleka i przetworów mlecznych, zapewniających skuteczne pobieranie tej opłaty i zapobiegających oszustwom.

38 Zgodnie z motywem ósmym tego rozporządzenia państwa członkowskie powinny dysponować odpowiednimi środkami kontroli tego, czy i w jakim zakresie opłata została pobrana zgodnie z obowiązującymi przepisami. Kontrole takie przewidziane są w art. 7 wspomnianego rozporządzenia w celu zapewnienia prawidłowości sporządzonych przez podmioty skupujące i producentów rozliczeń skupu i sprzedaży bezpośredniej (wyrok z dnia 25 marca 2004 r. w sprawach połączonych C-231/00, C-303/00 i C-451/00 Cooperativa Lattepiù i in., Rec. str. I-2869, pkt 70).

39 Nic nie stoi na przeszkodzie, aby państwo członkowskie przyjęło inne środki niż te, o których mowa w art. 7 ust. 1 zdanie drugie i art. 7 ust. 3 rozporządzenia nr 536/93, jeżeli może uznać je za konieczne. Z brzmienia art. 7 ust. 1 zdanie pierwsze tego

rozporządzenia wynika bowiem, że państwa członkowskie są wręcz zobowiązane do przyjęcia wszelkich środków kontroli niezbędnych dla zapewnienia poboru opłaty. Nawet jeżeli art. 7 ust. 1 i 3 wyszczególnia następnie pewne działania, które należy podjąć, nie wyklucza on w żaden sposób, aby działania te były uzupełnione o inne działania, które okażą się konieczne w tym państwie członkowskim. Jak wynika z motywu ósmego tego rozporządzenia, działania te stanowią jedynie wymogi minimalne.

40 Wbrew temu, co utrzymuje J. Slob, taka swoboda nie wymaga, aby ewentualne środki, który mogą być przyjęte przez państwa członkowskie, były wyszczególnione w samym rozporządzeniu.

41 Niemniej, przyjmując przepisy wykonawcze do uregulowań wspólnotowych, władze krajowe zobowiązane są do wykonywania swego zakresu uprawnień dyskrecjonalnych z poszanowaniem ogólnych zasad prawa wspólnotowego, wśród nich zasady proporcjonalności, bezpieczeństwa prawnego i ochrony uzasadnionych oczekiwań (ww. wyrok w sprawie Cooperativa Lattepiù i in., pkt 57).

42 Na pierwsze pytanie należy zatem odpowiedzieć, że art. 7 ust. 1 zdanie pierwsze rozporządzenia nr 536/93 należy interpretować w ten sposób, że daje on uprawnienie państwu członkowskiemu do przyjęcia, o ile jest to konieczne, regulacji nakładającej na producentów mleka mających siedzibę na jego terytorium dodatkowych obowiązków księgowych wykraczających poza zakres obowiązków wynikających z art. 7 ust. 1 lit. f) tego rozporządzenia. Przy wykonywaniu tych uprawnień państwo członkowskie zobowiązane jest do przestrzegania ogólnych zasad prawa wspólnotowego.

W przedmiocie drugiego pytania

43 W drugim pytaniu sąd krajowy zmierza zasadniczo do ustalenia, czy prawo wspólnotowe stoi na przeszkodzie uregulowaniu krajowemu nakładającemu na producentów mleka obowiązek prowadzenia ewidencji ilości wyprodukowanego masła i sposobu jego wykorzystania, nawet jeżeli zostało ono zniszczone lub przerobione na paszę.

44 Należy przypomnieć w tym względzie, że przyjęcie środków na podstawie art. 7 ust. 1 zdanie pierwsze rozporządzenia nr 536/93 wymaga, aby środki te były konieczne.

45 Rząd niderlandzki uzasadnił w sposób przekonujący konieczność środka, będącego przedmiotem postępowania przed sądem krajowym, strukturą sektora mleka, a w szczególności istnieniem pewnej liczby wielkich hodowli krów mlecznych, prowadzących bezpośrednią sprzedaż swoich produktów, które trudno jest kontrolować na podstawie samych przepisów wspólnotowych.

46 Zasada proporcjonalności nie może stać na przeszkodzie prowadzeniu w Niderlandach kontroli wyprodukowanych, ale nie wprowadzonych do obrotu ilości mleka. Środek ten nie wykracza bowiem ani poza to, co — biorąc pod uwagę strukturę niderlandzkiego sektora mleka — jest konieczne dla zapewnienia skutecznej kontroli mającej na celu zapobieżenie wprowadzeniu do obrotu handlowego ilości wyprodukowanych, ale wprowadzonych do obrotu na rynek poza systemem opłaty dodatkowej od mleka.

47 Zasady bezpieczeństwa prawnego i ochrony uzasadnionych oczekiwań nie stoją na przeszkodzie środkom kontroli, takim jak środki będące przedmiotem postępowania przed sądem krajowym. Z brzmienia art. 7 ust. 1 zdanie pierwsze w związku z motywem ósmym rozporządzenia nr 536/93 w sposób jasny i jednoznaczny wynika, że lista środków wymienionych w art. 7 nie jest wyczerpująca i że państwa członkowskie są wręcz zobowiązane do przyjęcia w danym przypadku dodatkowych środków (zob. odnośnie do kryteriów zasady bezpieczeństwa prawnego wyrok z dnia 16 marca 2006 r. w sprawie C-94/05 Emsland-Stärke, Zb.Orz. str. I-2619, pkt 43). Ponadto Trybunał orzekł, że zasada ochrony uzasadnionych oczekiwań nie może być przeciwstawiana jednoznacznemu przepisowi prawa wspólnotowego i postępowaniu organu krajowego zgodnemu z tym przepisem (zob., podobnie, ww. wyrok w sprawie Emsland-Stärke, pkt 31). Podmiot gospodarczy nie może więc w uzasadniony sposób oczekiwać, że nie zostanie poddany dodatkowym kontrolom.

48 Wbrew temu, co utrzymuje J. Slob, uregulowanie takie jak to przyjęte w art. 11 Zuivelverordening nie zmienia podstawy opłaty dodatkowej. Jest ono jedynie uzupełniającym środkiem kontroli i powinno być stosowane z uwzględnieniem celu określonego w art. 7 ust. 1 rozporządzenia nr 536/93, polegającego na zapewnieniu poboru opłaty dodatkowej zgodnie z obowiązującymi przepisami wspólnotowymi.

49 W świetle powyższych rozważań na drugie pytanie należy odpowiedzieć w ten sposób, że prawo wspólnotowe nie stoi na przeszkodzie uregulowaniu nakładającemu na producentów mleka obowiązek prowadzenia ewidencji ilości wyprodukowanego masła i sposobu jego wykorzystania, nawet jeżeli zostało ono zniszczone lub przerobione na paszę, jeżeli w danym państwie członkowskim prowadzenie na podstawie samych przepisów wspólnotowych skutecznej kontroli prawidłowości rozliczeń sprzedaży bezpośredniej sporządzanych przez producentów okaże się utrudnione.

W przedmiocie kosztów

50 Dla stron postępowania przed sądem krajowym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed tym sądem; do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż poniesione przez strony postępowania przed sądem krajowym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (pierwsza izba) orzeka, co następuje:

1) **Artykuł 7 ust. 1 zdanie pierwsze rozporządzenia Komisji (EWG) nr 536/93 z dnia 9 marca 1993 r. ustalającego szczegółowe zasady stosowania opłaty dodatkowej w sektorze mleka i przetworów mlecznych należy interpretować w ten sposób, że daje on uprawnienie państwu członkowskiemu do przyjęcia, o ile jest to konieczne, regulacji nakładającej na producentów mleka mających siedzibę na jego terytorium dodatkowych obowiązków księgowych wykraczających poza zakres obowiązków wynikających z art. 7 ust. 1 lit. f) tego rozporządzenia. Przy wykonywaniu tych uprawnień państwo członkowskie zobowiązane jest do przestrzegania ogólnych zasad prawa wspólnotowego.**

2) **Prawo wspólnotowe nie stoi na przeszkodzie uregulowaniu nakładającemu na producentów mleka obowiązek prowadzenia ewidencji ilości wyprodukowanego masła i sposobu jego wykorzystania, nawet jeżeli zostało ono zniszczone lub przerobione na paszę, jeżeli w danym państwie członkowskim prowadzenie na podstawie samych przepisów wspólnotowych skutecznej kontroli prawidłowości rozliczeń sprzedaży bezpośredniej sporządzanych przez producentów okaże się utrudnione.**

Podpisy